

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai
El. p. rastine@tm.lt

2021-11-25 Nr. (1.19-2021-710)2-854
2021-11-11 Nr. 21-32052

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su Teisingumo ministerijos parengtais ir pateiktais išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.51, 3.52, 3.53, 3.61, 3.66, 3.67, 3.73, 3.77, 3.79, 3.85, 3.103 ir 5.7 straipsnių pakeitimo, kodekso papildymo 3.541, 3.761 straipsniais įstatymo projekto ir kitų kartu teikiamų įstatymų pakeitimo įstatymų projektų atšaukimo ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.65, 1.117, 3.51, 3.52, 3.53, 3.61, 3.66, 3.67, 3.73, 3.77, 3.79, 3.85, 3.103, 3.140, 3.144, 3.188, 5.7, 6.492 ir 6.493 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 3.541, 3.761 straipsniais įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 13 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 6, 28 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo Nr. X-1809 8 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 27, 35, 80, 82, 86, 115, 1622, 199, 284, 350, 515, 577, 582 ir 608 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 29 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 35, 38 ir 105 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektu (Nr. 21-32052), Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.65, 1.117, 3.51, 3.52, 3.53, 3.61, 3.66, 3.67, 3.73, 3.77, 3.79, 3.85, 3.103, 3.140, 3.144, 3.188, 5.7, 6.492 ir 6.493 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 3.541 ir 3.761 straipsniais įstatymo projektu (Nr. 21-32035), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 27, 35, 80, 82, 86, 115, 1622, 199, 284, 350, 515, 577, 582 ir 608 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (Nr. 21-32036), Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 35, 38 ir 105 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (Nr. 21-32037), Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 6, 28 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (Nr. 21-32038), Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (Nr. 21-32039), Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo Nr. X-1809 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (Nr. 21-32043), Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 13 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (Nr. 21-32047), teikia pastabas ir pasiūlymus jų tobulinimui.

I. Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.65, 1.117, 3.51, 3.52, 3.53, 3.61, 3.66, 3.67, 3.73, 3.77, 3.79, 3.85, 3.103, 3.140, 3.144, 3.188, 5.7, 6.492 ir 6.493 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 3.541 ir 3.761 straipsniais įstatymo projekto Nr. 21-32035

1. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina papildyti Įstatymo projekto 14 straipsniu keičiamo Civilinio kodekso 3.85 straipsnio 2 dalį sakiniu „Notaras prieš tvirtinant sandorį Notariato įstatymo 46 straipsnyje nustatyta tvarka privalo įvertinti, kad sandoriu nepilnametis vaikas nebus paliktas be gyvenamojo būsto ir nebus pažeista jo teisė į gyvenimo sąlygas, būtinas jo fiziniam, dvasiniam ir doroviniam vystymuisi.“

2. Siūlytina papildyti Įstatymo projekto 18 straipsniu keičiamo Civilinio kodekso 3.188 straipsnio 5 dalį sakiniu „Notaras, prieš tvirtinant sandorį Notariato įstatymo 46 straipsnyje nustatyta tvarka privalo įvertinti, ar sandoriu nebus pažeistos nepilnamečio vaiko turtinės teisės.“

II. Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 6, 28 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. 21-32038

1. Siekiant suderinti Civiliniame kodekse, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme ir Notariato įstatyme vartojamas sąvokas, siūlytina tikslinti Įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamas 46 straipsnio 3 ir 4 dalis, jose vartojamą sąvoką „teisėtų interesų apsauga“ keičiant į „geriausių vaiko interesų apsauga“ arba „vaiko interesų apsauga“.

2. Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad atsisakant teismo leidimo instituto sudaryti sandoriams dėl nekilnojamojo daikto, kuris yra šeimos turtas, kai šeimoje yra nepilnamečių vaikų bei sandoriams, susijusiems su nepilnamečio vaiko turtu, Projekte numatytas papildomas vaiko teisių ir geriausių interesų užtikrinimo saugiklis – aktyvus notaro dalyvavimas įvertinant, ar sandoriu nebus pažeistos nepilnamečio vaiko teisės ir teisėti interesai. Sutiktina su argumentu išdėstytu Projekto aiškinamajame rašte, kad į Civilinio kodekso 3.250 reguliavo sritį (pareiga pranešti apie būtinybę ginti vaiko teises ir interesus) patenka ir notarai, o tai savo ruožtu sudaro prielaidas taikyti Civilinio kodekso 3.185 straipsnio 3 dalį (jeigu vaiko tėvai ar vienas iš jų netinkamai tvarko savo nepilnamečiam vaikui priklausantį turtą, darydami žalą nepilnamečio turtiniams interesams, valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija arba prokuroras turi teisę kreiptis į teismą ir prašyti nušalinti tėvus nuo nepilnamečio turto tvarkymo). Tačiau siūlytina šią pareigą įtvirtinti ir specialiajame jų veiklą reglamentuojančiame įstatyme, taip užtikrinant sklandų nuostatų, susijusių su vaiko teisių apsauga, įgyvendinimą.

Šiuo tikslu siūlytina papildyti Įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamą Notariato įstatymo 46 straipsnį nauja dalimi, išdėstant ją taip:

„Notaras, atsisakęs tvirtinti šio straipsnio 4 dalyje nurodytus sandorius, kaip neatitinkančius vaiko teisių ir interesų, taip pat nustatęs netinkamo nepilnamečiams vaikams priklausančio turto tvarkymo požymius ar veiksmus, kuriais daroma ar gali būti padaryta žala nepilnamečio vaiko turtiniams interesams, ne vėliau kaip per penkias darbo dienas informuoja apie tai valstybinę vaiko teisių apsaugos instituciją Civilinio kodekso 3.185 straipsnio 3 dalyje ir 3.250 straipsnio 1 dalyje nustatytais pagrindais.“

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė